

struktury" [Transnationalization as a Decisive Trend of Global Financial Infrastructure Development]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo»*, iss. 13, part 2 (2017): 121–124. http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/13_2_2017ua/28.pdf

Strelnyk, S. O. "TNK yak instytutsiina forma transnatsionalizatsii natsionalnykh ekonomik" [Transnational Corporations as Institutional Form of Transnazionalization of National Economics]. *Ekonomika ta derzhava*,

no. 4 (2015): 61–65. http://www.economy.in.ua/pdf/4_2015/15.pdf

"TOV «SAMSUNH ELEKTRONIKS UKRAINA KOMPANI»: bukhhalterska zvitnist i finansovy analiz za 2020 r." [Samsung ELECTRONICS UKRAINE COMPANY LLC: Accounting and Financial Analysis for 2020]. https://zvitnist.com/36048094_TOVARYSTVO_Z_OBMEZHENOU_VDPOVDALNSTU_SAMSUNH_ELEK TOV «SAMSUNH ELEKTRONIKS UKRAINA KOMPANI». <https://opendatabot.ua/c/36048094>

УДК 339.562

JEL: F13; F19; F62; M21

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-12-34-40>

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

©2021 МОЗГОВА Г. В., ЄВТУШЕНКО В. А., СТОВБУНЕНКО Д. Д.

УДК 339.562

JEL: F13; F19; F62; M21

Мозгова Г. В., Євтушенко В. А., Стовбуненко Д. Д. Теоретичні аспекти імпортової діяльності підприємств України

Метою статті є дослідження теоретичних аспектів імпортової діяльності підприємств України. На основі аналізу наукової літератури конкретизовано сутність поняття «імпортна діяльність»; розкрито основні функції імпортової діяльності та визначено її важливість для розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Обґрунтовано фактори й умови, що впливають на виконання імпортних операцій; наведено причини обмеження та правила ввезення товарів на митну територію України; виявлено основні проблеми імпортової діяльності. Також запропоновано стратегії для подолання негативних наслідків імпорту, визначено основні позитивні аспекти та види ефектів від здійснення імпортової діяльності. Імпортна діяльність, як одна з форм зовнішньоекономічної діяльності, відіграє істотну роль у розвитку економіки країни та визначає її входження в міжнародну економічну інтеграцію. Тому імпортну діяльність належить розглядати не як негативне явище і не як своєрідну плату за можливість користування зовнішніми ринками – вона є самостійним джерелом фінансових надходжень у країну, низки інших макроекономічних ефектів. Імпорту товарів має регулюватися національним законодавством, митним тарифом, іншими політико-правовими обмеженнями. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є комплексне вивчення проблеми, що дозволило б виявити тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств у даній сфері. Підвищення ефективності імпортової діяльності підприємств – це можливість для України досягти високого економічного розвитку.

Ключові слова: імпортна діяльність, виправданий імпорту, митна територія, ефект від здійснення імпортової діяльності, стратегія імпортозаміщення, експортоорієнтована стратегія, конкурентоспроможність, товарний імпорту, критичний імпорту.

Рис.: 5. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 11.

Мозгова Галина Валентинівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: g.v.mozgovaya@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9763-3298>

Євтушенко Вікторія Анатоліївна – кандидат економічних наук, професор, завідувачка кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: v.a.evtushenko@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7764-2277>

Стовбуненко Дарія Дмитрівна – студентка економічного факультету, кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: stovbunenko.darya@gmail.com

UDC 339.562

JEL: F13; F19; F62; M21

Mozgova G. V., Yevtushenko V. A., Stovbunenko D. D. The Theoretical Aspects of Import Activity of Ukrainian Enterprises

The article is aimed at studying the theoretical aspects of import activity of Ukrainian enterprises. On the basis of an analysis of scientific literature the essence of the concept of «import activity» is classified; the main functions of import activity are disclosed and its importance for the development of foreign economic activity of enterprises is determined. The factors and conditions influencing the implementation of import operations are substantiated; the reasons for the restriction and rules for the import of goods into the customs territory of Ukraine are provided; the main problems of import activity are identified. Strategies for overcoming the negative consequences of imports are also proposed, the main positive aspects and types of effects from import activity are determined. The import activity, as a form of foreign economic activity, plays a significant role in the development of the country's economy and determines its entry into international economic integration. Therefore, the import activity should be considered not as a negative phenomenon and not as a kind of payment for the possibility of using external markets – it is an independent source of financial income into the country, also of a number of other macroeconomic effects. Imports of goods should be regulated by national legislation, customs tariff, other political and legal restrictions. Prospects for further research in this direction are a comprehensive study of the problem, which would reveal tendencies in the development of foreign economic activity of enterprises in this sphere. Improving the efficiency of import activities of enterprises is an opportunity for Ukraine to achieve high economic development.

Keywords: import activity, justified imports, customs territory, effect of the import activity, import substitution strategy, export-oriented strategy, competitiveness, imports of goods, critical imports.

Fig.: 5. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 11.

Mozgova Galyna V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Marketing, Management and Entrepreneurship, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: g.v.mozgovaya@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9763-3298>

Yevtushenko Viktoriia A. – PhD (Economics), Professor, Head of the Department of Marketing, Management and Entrepreneurship, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: v.a.evtushenko@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7764-2277>

Stovbunenko Dariia D. – Student of the Faculty of Economics, Department of Marketing, Management and Entrepreneurship, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: stovbunenko.darya@gmail.com

Сучасною особливістю розвитку світової економіки є глобалізація, яка проявляється у взаємозв'язку та взаємозалежності зовнішньоекономічних комплексів держав. Складовою зовнішньоекономічного комплексу будь-якої держави є імпорту. На даному етапі розвитку імпорту діяльність в Україні є основою існування для багатьох українських підприємств. Ефективна імпорту діяльність підприємств може стати передумовою для зростання економіки країни. Тому постає завдання знайти якісно нові підходи до організації імпорту діяльності підприємства. Щоб спрогнозувати тенденції розвитку імпорту діяльності підприємств, необхідно дослідити та науково обґрунтувати ряд аспектів даної проблеми: фактори й умови, що мають вплив на виконання імпорту операції; основні проблеми імпорту діяльності. А також обрати стратегії для подолання негативних наслідків імпорту, визначити основні позитивні аспекти та види ефектів від здійснення імпорту діяльності.

Дослідженню теоретичних аспектів даної проблеми присвячено праці багатьох науковців, зокрема таких, як: Талавіра Є. В. [2], Мізюк С. Г. і Коваленко Н. В. [4], Шейко Ю. О. [7], Пархоменко В. В. [8], Сторожчук В. М. [9], Слизька А. В. і Сидоренко Р. Р. [10], Шевчук О. А. та Шевчук О. В. [11].

Імпорту діяльність є процесом ввезення на територію України товарів, робіт, послуг, капіталів держави-контрагента як для власного споживання, так і з метою перепродажу. Імпорту діяльність являє собою ширше поняття, ніж імпорту. Іншими словами, імпорту діяльність – це процес імпорту [1].

Поняття зовнішньоекономічної, а відповідно, й імпорту діяльності, з'явилося з початком здійснення зовнішньоекономічних реформ у 1987 р. Їх суть – децентралізація зовнішньої торгівлі та перехід від міжурядових зовнішньоекономічних зв'язків до зовнішньоекономічної діяльності на рівні підприємств. У сучасній Україні зовнішньоекономічна діяльність розглядається як складова господарської діяльності підприємства, що є важливим фактором зростання економіки, передумовою розвитку інтеграційних процесів на мікрорівні [2].

Імпорту діяльність реалізується на рівні підприємства, що дає право самостійно обирати іноземного партнера, види, обсяги та терміни постачання товару для підписання експортно-імпорту угоди, визначити ціну та вартість контракту, що і є частиною виробничо-комерційної діяльності як із внутрішніми, так і з закордонними партнерами.

Отже, імпорту діяльність – це сукупність організаційно-економічних, виробничо-господарських і комерційних функцій.

На *рис. 1* наведено обов'язкові умови імпорту діяльності.

Розвиток імпорту діяльності – вектор розвитку підприємств, що найбільше характеризує їх конкурентоспроможність.

На *рис. 2* наведено міжнародні фактори конкурентоспроможності підприємства, що мають вплив на імпорту діяльність.

Імпорту товарів має регулюватися національним законодавством, митним тарифом, політико-правовими обмеженнями, системою ліцензування й іншими нетарифними заходами зовнішньоекономічного регулювання.

На *рис. 3* наведено правила ввезення товарів на митну територію України.

Подібно до більшості країн Східної Європи, Україна встановила досить жорсткі обмеження на ввезення товарів з-за кордону. На *рис. 4* наведено основні причини обмеження на ввезення товарів.

Проблемою імпорту діяльності є необхідність знаходження коштів для її оплати. Україна, яка має пасивний платіжний баланс, задля погашення платіжного зобов'язання змушена звертатися до зарубіжних країн з проханням про позику та грошову допомогу, а також стимулювати приплив іноземного капіталу. Ще одним із варіантів надходження коштів є продаж елементів національного багатства нерезидентам, що несе загрозу для економічного та політичного суверенітету країни.

Ще однією з проблем імпорту є займання внутрішнього ринку іноземними виробниками, які в

УМОВИ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ		
Забезпечення просування товару від продавця до покупця	Своєчасне надання зовнішньоторговельних послуг: експедиторських, транспортних, банківських, страхових	Здійснення платіжно-розрахункових операцій, а також надання комерційної та валютно-фінансової інформації про кон'юнктуру зовнішніх товарних і грошових ринків

Рис. 1. Умови для здійснення імпорتنних операцій

Джерело: складено за [3].

Рис. 2. Фактори впливу на імпорتنу діяльність

Джерело: складено за [4].

ВВЕЗЕННЯ ІМПОРТНИХ ТОВАРІВ НА МИТНУ ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ		
Перевірка митним органом документів, які мають засвідчувати підстави й умови ввезення товарів на митну територію України	Контроль сплати податків і зборів, якими, згідно із законами України, обкладаються товари під час ввезення на митну територію	Дотримання вимог відповідно до закону щодо заходів нетарифного регулювання та інших обмежень

Рис. 3. Правила ввезення товарів на митну територію України

Джерело: складено за [5].

боротьбі за ринок збуту та зменшення конкуренції часто застосовують різні прийоми (зокрема, демпінг) для придушення вітчизняного виробника. Це негативно відбивається на економічній безпеці країни.

Втім, потрібно визнати доцільність ввезення деяких іноземних товарів. Йдеться про виправданий імпорнт – це ті товари, які не можуть вироблятися на власній території та без яких економіка країни нор-

мально не може функціонувати. Щодо нашої країни – це дефіцитні енергоносії, деякі види сировини, високотехнічне устаткування, нові технології тощо. Для інших країн це ще й продукти харчування, лікарські препарати й інше. Очевидно, що експорт та імпорнт тісно взаємопов'язані. Результатом обмеження ввезення товарів з інших країн можуть стати реторсії – заходи у відповідь проти вітчизняного експорту.

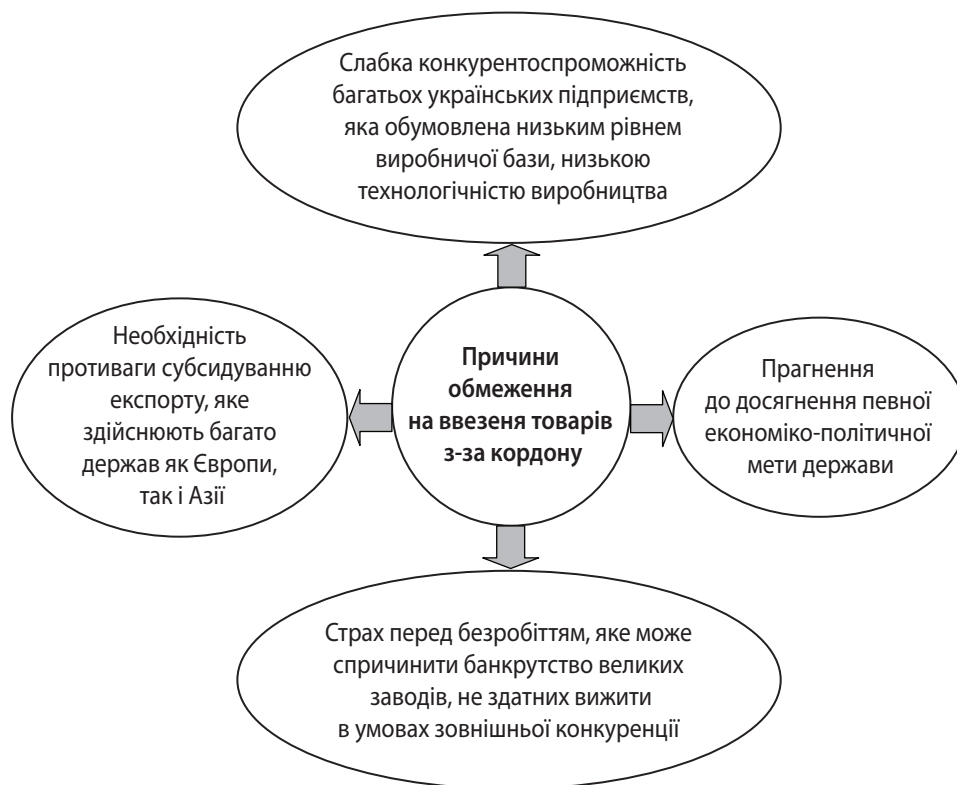

Рис. 4. Основні причини жорстких обмежень на ввезення товарів з-за кордону

Джерело: складено за [6].

З наявності в країні матеріальних і людських ресурсів подолання негативних наслідків імпорту можливе шляхом імпортозаміщення. Виробництво імпортозамінних товарів може бути виправданим за рахунок відносної дешевизни робочої сили та економії на транспортних витратах. Але на початку розвитку нових підприємств необхідна державна підтримка. Дана стратегія досить розповсюджена серед країн, що розвиваються. Недоліком антиімпорного виробництва є обмеження зовнішньоекономічної діяльності країни та можливості використання переваг міжнародного поділу праці. Україна може використати цю стратегію. Вигідним можуть бути, наприклад, нарощування виробництва сільськогосподарської техніки [7].

Для країн з більш міцною економікою підійде експортоорієнтована стратегія. З одного боку, відбувається обмеження на ввезення іноземних товарів, а з іншого – нарощування темпів експорту. Ця стратегія винайдена ще меркантилістами, які рекомендували продавати іноземцям щорічно на більшу суму, ніж купувати у них. У цьому випадку імпорт є необхідною передумовою для більшого експорту.

Ці дві стратегії можна розглядати як послідовні, як два етапи економічного розвитку країни. За умов слабого економічного розвитку країни прийнятнішим і доцільнішим є розвиток імпортозаміщення. Зміцніла економіка вже здатна виробляти конкурентоспроможні товари й експортувати їх у інші дер-

жави, що добре ілюструє приклад Китаю, економіку якого можна розглядати як своєрідний еталон економічного зростання [8].

Актуальною є проблема оптимізації імпортової діяльності. Йдеться про таку кількість обсягів імпорту товарів, які б змогли забезпечити не тільки високі макроекономічні показники для країни, а й досягти рівноваги у відносинах з іншими державами.

Імпортову діяльність належить розглядати не як негативне явище і не як своєрідну плату за можливість користування зовнішніми ринками. Вона є самостійним джерелом фінансових надходжень у країну, низки інших макроекономічних ефектів.

На рис. 5 наведено позитивні аспекти імпортової діяльності.

1. Найочевиднішим ефектом від здійснення імпортової діяльності є *поповнення дохідної частини державного бюджету*. Ввізне мито в усі часи виконувало фіскальну функцію, служило важливим джерелом надходжень до державної скарбниці. З початку ХХ століття до фіскальної функції мита додається ще й регульовальна, яка полягає в оптимізації імпорту – формуванні його оптимального обсягу та структури. Вищезазначене, а також вимоги СОТ спричинили лібералізацію імпортного режиму у світі та в Україні. Митні податки та збори можна трактувати як прямі фінансові ін'єкції в економіку. Використані повністю чи частково на інвестиції та соціальні трансфери,

ПОЗИТИВНІ АСПЕКТИ ВІД ЗДІЙСНЕННЯ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ				
1. Поповнення дохідної частини Державного бюджету країни	2. Можливість отримання відсутніх у країні ресурсів і продуктів	3. Завезення товарів, дешевших за ті, що можуть вироблятися вітчизняними виробниками	4. Стимулювання експорту	5. Посилення конкуренції на вітчизняних ринках

Рис. 5. Основні позитивні аспекти імпортової діяльності

Джерело: складено [9–11].

вони безпосередньо впливають на зростання ВВП. До того ж, ефекти від них є значно більшими, зважаючи на діючі в економіці мультиплікативні механізми [9].

2. Не менш важливою є можливість за допомогою здійснення імпортової діяльності *отримувати відсутні у країні ресурси та продукти*. Йдеться, передусім, про так званий критичний імпорт – товари, без яких країна обійтися не може без істотних втрат в економічному розвитку та суспільному добробуті. Щодо ресурсів, то їх доцільно розділити на сировину та машини, устаткування.

Товарний імпорт для України – це, насамперед, паливно-енергетичні ресурси, що пов'язано з неефективністю енергоспоживання в країні. Крім того, у зв'язку з відставанням у ряді важливих напрямків НТП і промислового розвитку, імпортується продукція нафтопереробної та хімічної промисловості, чорної та кольорової металургії, машинобудування, товари легкої та харчової промисловості.

Внесок імпортованих ресурсів в економічний розвиток країни визначають за допомогою виробничої функції, яка дозволяє встановити залежність обсягу продукції від використання виробничих ресурсів. Теорія виробничих функцій трактує виробництво як процес трансформації ресурсів у продукти. Народногоосподарські виробничі функції дають змогу визначити частку ВВП, створену за участю імпортованих ресурсів.

Поява дефіцитного у країні ресурсу дає можливість залучити інші ресурси, які інакше не могли б бути використані, або ж використані в інших, менш ефективних, виробництвах. При можливості заміни відсутнього або ж дефіцитного в країні ресурсу наявним ефект імпорту можна визначити як різницю між затратами на видобуток відповідної кількості наявного ресурсу, що заміняє одиницю імпортованого, і витратами на завезення цієї одиниці.

У складі імпорту варто виокремити ввезення машин та технічного устаткування, які не виготовляються в країні. У цьому випадку до зазначених ефектів створення ними власного продукту та залучення у виробництво інших ресурсів додається ще й ефект науково-технічного прогресу. Придбана техніка, як правило, є носієм вищих науково-конструкторських досягнень і має вирізнятися вищою продуктивніс-

тю. Ефект технологічного імпорту для України може бути значним, проблема оновлення основних фондів є дуже актуальною.

Слід зазначити, що ці можливості, ефекти від здійснення імпортової діяльності вдало використала низка країн, які в такий спосіб здійснили успішний старт до високих економічних досягнень, зокрема Японія, Південна Корея, Тайвань, господарський зліт яких був забезпечений імпортом нових ефективних машин та устаткування. Такий досвід може бути використаний і в Україні.

3. Досить вагомим вирашем країни від участі в міжнародному поділі праці є *можливість завезення товарів, дешевших за ті, що можуть вироблятися вітчизняними виробниками*. Ще А. Сміт у своєму знаменитому «Багатстві народів» вказував на нерозумність намагання виробляти те, що можна придбати за нижчу ціну. При цьому він наголошував, що таке правило дійсне не лише для окремих домогосподарств, а й для держави в цілому.

У цьому сенсі імпорту діяльність можна розглядати як непряме виробництво. Її вигідність полягає в тому, що вона потребує менших затрат праці та інших ресурсів, ніж пряме виробництво, що, своєю чергою, веде до підвищення ефективності суспільного виробництва [10].

4. Додатковим ефектом від здійснення імпортової діяльності є її *здатність стимулювати експортну діяльність*. Відома взаємопов'язаність ввезення та вивезення товарів, виходячи хоча б із потреб міждержавного збалансування товарообмінних операцій. Проте існує й інша їх узагальнювальна риса. Імпорт забезпечує надходження в країну сировини, комплектуючих, необхідних для виготовлення експортних виробів. Таке надходження ресурсів усіляко заохочується, для нього створюється сприятливий режим надходження на митну територію країни. Отже, такий імпорт є позитивним чинником зростання експорту.

5. Імпорт товарів *стимулює та посилює конкуренцію на вітчизняних ринках*. Конкуренцію можна трактувати як одне із важливих і незамінних суспільних благ. Воно перебуває під постійною загрозою з боку успішних та егоїстично налаштованих підприємців, які з корисливих мотивів прагнуть монополізувати внутрішній ринок. Поява на ньому іноземних

виробників перешкоджає цьому, примножує змагальність, стимулює до нововведень [11].

Дієвість імпоротної діяльності можна розглянути і через призму її впливу на окремі елементи економічної системи. За такого підходу виявляються чотири основні види ефектів від здійснення імпоротної діяльності (табл. 1).

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-XII (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Талавіра Є. Сучасні тенденції регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств в умовах

Таблиця 1

Види ефектів від здійснення імпоротної діяльності

1. Дохід, отриманий країною безпосередньо у грошовій формі, а також у вигляді економії ресурсів	2. Досягнуте завдяки імпорту зростання ВВП	3. Підвищення ефективності функціонування національної економіки	4. Розширення споживання за рахунок завезених у країну продуктів
<p>У першому випадку йдеться про окремі надходження коштів до державної скарбниці від оподаткування митом та іншими податками імпортованих товарів.</p> <p>У другому – країна отримує вигоду у вигляді різниці між вартістю виготовленої, або ж такої, що може виготовлятися вітчизняними виробниками, продукції, і дешевшою імпортованою продукцією. Це дає змогу країні задовольнити свої потреби в певних товарах з меншими фінансовими затратами</p>	<p>Відбувається шляхом надходження в країну дефіцитних ресурсів, залучення з їх допомогою інших чинників виробництва, кращого використання вітчизняного ресурсного потенціалу та зростання обсягів і поліпшення структури експорту</p>	<p>Забезпечується завезенням у країну високотехнологічних машин та устаткування, а також за допомогою інтенсифікації конкуренції</p>	<p>Унаслідок цього на внутрішньому ринку не лише з'являються екзотичні товари, а й розширюється асортимент традиційних</p>

Джерело: складено за [9; 11].

ВИСНОВКИ

Імпортна діяльність, як одна з форм зовнішньоекономічної діяльності, відіграє істотну роль у розвитку економіки країни та визначає її входження в міжнародну економічну інтеграцію.

У результаті дослідження було виділено основні позитивні аспекти імпоротної діяльності. Серед них найсуттєвішими є:

- ✦ поповнення державного бюджету країни;
- ✦ одержання відсутніх товарів та ресурсів;
- ✦ імпортування товарів, дешевших за ті, що можуть вироблятися в країні;
- ✦ стимулювання експорту;
- ✦ посилення конкуренції на внутрішньому ринку.

Щодо подолання негативних наслідків імпорту, запропоновано стратегії імпортозаміщення та експортоорієнтована – як два етапи економічного розвитку країни.

Також визначено, що підприємствам необхідно враховувати вплив усіх груп факторів, які можуть позитивно чи негативно вплинути на ефективність їхньої імпоротної діяльності; слідкувати за змінами, які відбуваються в механізмі зовнішньоторговельного регулювання; знати відмінності національних митних режимів, норми та правила, які вводяться міжнародними угодами. ■

- глобалізації. *Ефективна економіка*. 2014. № 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3355>
3. Яблочников К. Г. Характеристика імпортних операцій підприємства та напрями їх удосконалення. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2016. Вип. 5. С. 57–60. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/5_2016/11.pdf
 4. Мізюк С. Г., Коваленко Н. В. Міжнародна конкурентоспроможність підприємства: сутність, основні складові та джерела формування конкурентних переваг. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 2. С. 26–30. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2019/2_13_uk/6.pdf
 5. Державна фіскальна служба України. URL: <https://dp.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-141220.html>
 6. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник. 5-те вид., перероб. та допов. Ірпінь, 2019. 410 с.
 7. Шейко Ю. О. Деякі аспекти розробки і реалізації політики імпортозаміщення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2019. Вип. 33. С. 63–66. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2019-33-11>
 8. Пархоменко В. В. Експортоорієнтована стратегія нових індустріальних країни: досвід для України // *Бізнес-аналітика в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 17 березня 2020 р.). Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2020. С. 350–352.

9. Сторожчук В. М. Трансформація функцій митного тарифу в умовах лібералізації митно-тарифного регулювання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. Вип. 23. Ч. 1. С. 30–34. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_23/1/8.pdf
10. Слизька А. В., Сидоренко Р. Р. Теоретична модель Адама Сміта, як спосіб подолання кризи в Україні. *Економіка і підприємництво*. 2019. № 43. С. 16–23. DOI: 10.33111/EE.2019.43.SlizkaA_SidorenkoR
11. Шевчук О. А., Шевчук О. В. Сучасні напрями формування конкуренції на внутрішньому ринку країни // Парадигмальні зрушення в економічній теорії XXI ст.: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 2–3 листопада 2017 р.). Київ: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2017. С. 352–355.

REFERENCES

- Derzhavna fiskalna sluzhba Ukrainy. <https://dp.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-141220.html>
- Hrebelyuk, O. P. *Osnovy zovnishnyoekonomichnoi diialnosti* [Fundamentals of Foreign Economic Activity]. Irpin, 2019.
- [Legal Act of Ukraine] (1991). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
- Miziuk, S. H., and Kovalenko, N. V. "Mizhnarodna konkurentospromozhnist pidpriemstva: sutnist, osnovni skladovi ta dzherela formuvannya konkurentnykh perevah" [International Competitiveness of the Enterprise: Essence, Main Compounds and Sources for Competitive Advantages]. *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk*, iss. 2 (2019): 26–30. http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/2_13_uk/6.pdf
- Parkhomenko, V. V. "Eksportoorientovana stratehiia novykh industrialnykh krainy: dosvid dlia Ukrainy" [Export-oriented Strategy of Newly Industrialized Countries: Experience for Ukraine]. *Biznes-analytika v upravlinni zovnishnyoekonomichnoi diialnistiu*. Kyiv: DP «Informatsiino-analitychne ahentstvo», 2020. 350-352.

- Sheiko, Yu. O. "Deiaki aspekty rozrobky i realizatsii polityky importozamishchennia" [Some Aspects of the Development and Realization of Import Substitution Policy]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, no. 33 (2019): 63-66. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2019-33-11>
- Shevchuk, O.A., and Shevchuk, O. V. "Suchasni napriamy formuvannya konkurentsii na vnutrishnyomu rynku krainy" [Modern Directions of Competition in the Domestic Market]. *Paradyhmalni zrushennia v ekonomichnii teorii XXI st.* Kyiv, 2017. 352-355.
- Slyzka, A. V., and Sydorenko, R. R. "Teoretychna model Adama Smita, yak sposib podolannia kryzy v Ukraini" [The Theoretical Model of Adam Smith as a Method of Taking the Crisis in Ukraine]. *Ekonomika y pidpriemnytstvo*, no. 43 (2019): 16-23. DOI: 10.33111/EE.2019.43.SlizkaA_SidorenkoR
- Storozhchuk, V. M. "Transformatsiia funktsii mytnoho taryfu v umovakh liberalizatsii mytno-taryfnoho rehuliuвання" [Transformation of Customs Tariff Functions under Conditions of Liberalization of Tariff-Based Regulating]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, iss. 23, oart 1 (2017): 30-34. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_23/1/8.pdf
- Talavira, Ye. "Suchasni tendentsii rehuliuвання zovnishnyoekonomichnoi diialnosti pidpriemstv v umovakh hlobalizatsii" [Current Trends Regulation of Foreign Trade Enterprises in the Context of Globalization]. *Efektivna ekonomika*, no. 9 (2014). <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3355>
- Yablochnikov, K. H. "Kharakterystyka importnykh operatsii pidpriemstva ta napriamy yikh udoskonalennia" [Description of Import Operations of an Enterprise and Ways of Their Impoving]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, iss. 5 (2016): 57-60. http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/5_2016/11.pdf